

II ВСЕУКРАЇНЬСЬКА НАУКОВО-МЕТОДИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

зв'язків «школа – сім'я – громадськість». Виховання поваги до родинних традицій, залучення батьків до активної співпраці сім'ї та школи спонукає до більш дбайливого та уважного ставлення батьків до духовного розвитку кожної дитини. Розвиток творчої ініціативи здібностей учнів. Завдання: вивчити рівень розвитку, художніх обдарувань батьків, підготувати виставку родинних ремесел, провести конкурс краще родинне дерево, провести конкурс малюнків «Моя родина», створити стінгазети, альбоми, розгортки, проекти, відеоролики, фільми життя класної родини, підготувати святковий концерт. 19-20 квітня 2011 року був проведений фестиваль «Тепло родинних сердець», в якому взяли участь усі класні колективи школи та їх батьки.

Проект «Мамина школа» націлений на вироблення у дівчаток хороших манер, смаків, виховання берегині домашнього вогнища, виховання поваги до матері, інтересів до традицій родинного кола. Класний керівник разом із батьківським комітетом класу обирає форми і методи роботи з дівчатками: цікаві зустрічі, свято краси, відверта розмова, години довіри тощо. Створюються фотOVERнісажі, розгортки, альбоми, презентації. В такій неформальній роботі природньо формується особистість учня, вчителя та батьків.

У школі, про яку йдеться в статті, створено умови для надання якісних освітніх послуг. Навчальний заклад, має свій імідж. У 2012 році рейтинговою оцінкою Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України навчальний заклад отримав звання «Флагман освіти і науки України». Школа стала справжнім соціокультурним центром села. Традиції, співпраця між учнівським, батьківським, педагогічним колективом закладу, місцевою громадою – те, без чого не може існувати навчальний заклад у сільській місцевості. І не просто існувати, а повноцінно працювати, давати глибокі знання, розвивати здібності та таланти кожної дитини, готувати конкурентноспроможну особистість до подальшого життєвого вибору.

Отже, у сільській школі є шляхи для розв'язання суперечностей між освітніми потребами соціуму і можливостями їх забезпечити. Основними організаційно-педагогічними умовами для розвитку та самореалізації особистості вчителя і учня у сільській школі є:

- створення умов для самореалізації особистості та подолання розриву між реальним освітнім результатом сільського учня і його потребою в одержанні якісних освітніх послуг;

- створення та функціонування динамічної системи навчання вчителя і учня, яка сприяла б розвитку і формуванню соціальної особистості, здатної до саморозвитку;

- впровадження допрофільної підготовки та профільного навчання учнів, що передбачає індивідуалізацію навчання, змісту освіти та висхідний рівень його засвоєння;

- ефективна підтримка належної професійної форми роботи вчителя і педагогічного колективу в цілому, підвищення кваліфікації педагогічних кадрів, здатних працювати в режимі інновацій через систематичну методичну роботу.

Отже, така досить змістовна, планомірна і перспективна робота навчально-пізнавальна; соціально-комунікативна; ціннісно-орієнтована.

«ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ЗАСАДИ ДІЯЛЬНОСТІ ВЧИТЕЛЯ: ІСТОРІЯ, ТЕОРІЯ, ПРАКТИКА»

Трудова; спортивно-оздоровча; художньо-естетична; громадсько-корисна – забезпечує належні вагомні результати у взаємопов'язанні розвитку особистості учня та вчителя і тим самим покращує якість освіти і життя у нашій країні та в світі.

Література:

1. Богданова Н. Проблема формування творчої особистості / Наталія Богданова // Вища освіта України. – 2011. – № 2. – С. 80-87.
2. Копылова С. И. Формирование личности в условиях совместной деятельности: Из опыта работы в классах развивающего обучения / С. И. Копылова // Початкове навчання та виховання. – 2011. – № 1. – С.20-22.
3. Посібник з самовиховання / В. М. Оржеховська, Т. В. Хілько, С. В. Кириленко. – К.: ВМН, 1996. – 192 с.
4. Сіліна Н. модель розвитку професійної компетентності педагога в акмеологічній школі / Наталія Сіліна // Рідна школа. – 2011. – № 4/5. – С.65-68.
5. Середа І. В. Технологія самовиховання особистості: Методичні рекомендації. – Миколаїв: Вид-во «Іліон», 2005. – 88 с.
6. Шабага С.Б. Діяльність як чинник формування особистості / С. Б. Шабага // Трудова підготовка в сучасній школі. – 2012. – № 7/8. – С. 53-55.

Головчук С.Ю.*

ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ МОЛОДІ У ПЕДАГОГІЧНІЙ СПАДЩИНІ ГРИГОРІЯ ВАЩЕНКА

Зростання соціальної ролі особистості, гуманізація та демократизація суспільства, інтелектуалізація праці, глобальна інформатизація, швидка зміна техніки і технологій в усьому світі – все це потребує створення таких умов, за яких народ України став би нацією, що постійно навчається і здатна конкурувати з іншими країнами світу. Цивілізаційні зміни, що відбуваються нині, стосуються і системи освіти, а тому перед нашою державою постало надзвичайно важливе завдання – привести систему освіти у відповідність до сучасних потреб суспільства, зумовлених цивілізаційними трансформаціями у контексті чого необхідно й «мінімізувати розрив між матеріальністю і духовністю, культивувати у кожній особистості піднесеної думки та духу відповідно до національних традицій і переконань» [1, с. 158-159]. Зміст освіти, особливо дошкільної, початкової та середньої, повинен відповідати стратегічним вимогам національного виховання, мати чітко виражений україноцентричний характер і ґрунтуватися на ідеях людиноцентризму як цивілізаційному виборі нації.

З'ясування достовірних фактів історії української освіти, розвитку педагогічної думки, систематизація й узагальнення корисного практичного досвіду та новаційних ідей, висунутих представниками суспільно-педагогічної думки у минулому, зокрема здійснення системного аналізу видатних педагогів та суспільно-культурних діячів, дає змогу визначити хід загального історико-педагогічного процесу в Україні, встановити роль окремих освітян у зміні або розширенню педагогічних парадигм, у формуванні національного і загальнолюдського компоненту

Головчук С.Ю.*

сучасної української педагогіки.

У контексті досліджень шляхів розбудови національної освіти важливого значення набуває вивчення спадщини видатного українського педагога, людини складної долі Григорія Григоровича Ващенка (1871-1967). Його формування як національно свідомої особистості розпочалося наприкінці XIX ст., тобто припало на той період, який академік О.С. Млинська називає значущим для розвитку національної педагогічної думки в Україні, бо саме у цей час викристалізувалася національна ідея, визначалася окремішність національної специфічності, активізувався розвиток української культури як окремого, специфічного культурно-духовного утворення. Тому й постає доцільність дослідження спадщини та діяльності педагогів означеного періоду як представників важливого етапу розвитку національної педагогічної думки, коли були проголошені такі цінні засади майбутньої вільної української школи як українська мова, історія і традиції етносу, православні релігійно-етичні постулати. Довгий час, до 1993 р., Г.Ващенко відносився до замовчуваних українських педагогів бо його ідеї мали чітке національне спрямування, і не відповідали радянській ідеології, однак нині вони мають бути включені до сучасного наукового обігу.

На основі вивчення спадщини Г. Ващенка можна дійти висновку, що виховний ідеал в його інтерпретації підпорядковувався меті формування покоління молодих українців-державників, які б сенсом життя визначили боротьбу за створення самостійної незалежної української держави. Вважаємо, що у 50-60-ті роки XX ст., коли Г. Ващенко формулював свою концепцію виховання патріотів в умовах еміграції і для української молоді, такий ідеал і мета виховання були ідеологічно і морально вмотивовані, спрямовані на підготовку борців за національну незалежність. І якщо у радянські часи виховні погляди педагога не могли бути в повній мірі частково сприйняті, то в нинішніх умовах незалежної державності стави звернутися до творів Г. Ващенка, аби знайти корисні й актуальні думки.

Насамперед це стосується психо-педагогічних положень, які Г.Ващенко обґрунтував важливість у вихованні патріотів-державників виховання характеру і волі і тісно пов'язаного з ними фізичного виховання, яке педагог називав тіловихованням. На наш погляд, фізичне виховання у тлумаченні Г. Ващенка постає і засобом формування характеру і волевольових якостей, і самостійним важливим складником гармонійного розвитку особистості. І хоча у педагогічній концепції Г. Ващенка представлений естетичне виховання, у контексті виховання патріотів Г.Ващенком слід насамперед розкрити його ідеї щодо формування характеру і волі у зв'язі з фізичним розвитком.

Г. Ващенко обґрунтував такі засади творення української концепції тіловиховання:

- тіловиховання - це не окрема галузь формування людської особистості, а її органічна частина, яка міцно поєднана з вихованням розумовим, моральним, естетичним;
- завдання тіловиховання - не тільки в тому, щоб зміцнити здібності, розвинути рухові якості, а й сприяти прояву духовних сил людини, зміцненню її волі, вихованню наполегливості, вмінню керувати своїми діями.

- як знаряддям духу;
- керівники тіловиховання української молоді повинні знати завдання, які поставила перед народом історія: створення незалежної держави України, розбудова її господарства, розвиток духовної культури.
- виконання цих завдань вимагає певних якостей духу і тіла;
- керівникам тіловиховання необхідно володіти знаннями з історії різних народів, бо вона завжди повчальна;
- створена система фізичного виховання не може залишатися незмінною протягом багатьох років. Вона змінюється у зв'язку із новими завданнями, які ставить перед народом історія. Крім того, слід брати до уваги неперервний розвиток наук, що пов'язані з питанням тіловиховання.
- керівники фізичного виховання повинні ретельно стежити за досягненням учнів і вміло використовувати їх у практиці;
- у тіловихованні, які і в інших галузях виховання, слід дбати і про тіловиховання. Це означає: а) вихованець має усвідомити потребу й сенс фізичного виховання; б) розуміти завдання, які стоять перед українським народом і усвідомлювати свої обов'язки перед ним; в) вихованець не тільки повинен і з бажанням виконувати накази керівників під час походів і занять фізичними вправами, а й за певною системою самостійно займатися тіловихованням і фізичного виховання, які представлені у педагогічній спадщині Г. Ващенка, не втратили актуальності, ними можна послуговуватися у розв'язанні багатьох питань творення дієвої системи національного розвитку людини-патріота.

Література:
 Кремень В.Г. Освіта і наука в Україні - інноваційні аспекти. Стратегія. Реалізація. Результати. / В.Г.Кремень. - К.: Грамота, 2005. - С. 158 - 159.
 Ващенко Г. Тіловиховання як засіб виховання волі і характеру / Григорій Ващенко // [Твори] / Григорій Ващенко. - К., 2000. - [Т. 4]: Праці з педагогіки та психології. - С. 271-313.

Гончаренко Л.А.*

УДОСКОНАЛЕННЯ ВМІННЯ ПЕДАГОГІВ ВИКОРИСТОВУВАТИ ПРОЕКТНУ ТЕХНОЛОГІЮ У НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОМУ ПРОЦЕСІ ШКОЛИ

Технологію проектної діяльності в методиці викладання відносять до інноваційної. Виникла вона у 20-ті роки XX століття у США. Її називали «проблемним методом» і розвивалася вона у межах гуманістичного напрямку педагогіки та освіти, у педагогічних поглядах та експериментальній роботі Лоренса Дьюї. У даній технології містяться ідеї побудови навчання на гуманістичній основі, через діяльність учня, у співвідношенні з його особистим розвитком саме в цих знаннях, його попереднім досвідом. Проектна діяльність має показати дитині її особисту зацікавленість у здобутті знань, а отримані знання вона може застосувати у житті.

В.Кінпатрик дав таку класифікацію проектів: